

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 24. toukokuuta 2019
(OR. en)

9156/19

SPORT 57
SOC 354
SAN 239
JAI 496
RELEX 479
SUSTDEV 84

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähtettäjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Ed. asiak. nro: 8699/19 REV 1

Asia: Euroopan unionin neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden
jäsenvaltioiden edustajien päätelmät vammaisten henkilöiden
urheilumahdollisuuksista

Valtuuskunnille toimitetaan ohessa Euroopan unionin neuvoston ja neuvostossa (koulutus, nuoriso, kulttuuri ja urheilu) kokoontuneiden jäsenvaltioiden edustajien 22. ja 23. toukokuuta 2019 hyväksymät päätelmät vammaisten henkilöiden urheilumahdollisuuksista.

**Euroopan unionin neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden edustajien
pöytäkirjat vammaisten henkilöiden urheilumahdollisuuksista**

**EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO JA NEUVOSTOSSA KOKOONTUNEET
JÄSENVALTIOIDEN HALLITUSTEN EDUSTAJAT,**

jotka katsovat seuraavaa:

1. Vuonna 2020 EU:ssa on arviolta 120 miljoonaa vammaista henkilöä. EU tukee vammaisten henkilöiden yhtäläisiä mahdollisuuksia ja esteettöntä pääsyä kaikkialle. Olennaisena osana sen strategiaan kuuluu esteettömän Euroopan rakentaminen¹.
2. Vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen² 3 artiklassa tarkoitetut yleiset periaatteet, 2 artiklassa tarkoitetun kaikkia palvelevan suunnittelun määritelmä sekä 30 artiklaan sisältyvät erityiset määräykset, jotka koskevat osallistumista kulttuurielämään, virkistys- ja vapaa-ajantoimintaan ja urheiluun, ovat erityisen merkittäviä sen kannalta, että vammaiset henkilöt voivat olla mukana urheilutoiminnassa tasavertaisesti muiden kanssa.
3. EU:ssa vammaisuus ja sairaudet mainitaan usein syiksi, jotka estävät osallistumisen urheilutoimintaan ja liikuntaan³.

¹ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1141#navItem-3>

² <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>

³ TNS Opinion & Social (2018); Erityiseurobarometri 472 Urheilu ja liikunta; Euroopan komission koulutuksen, nuorisoasioiden, urheilun ja kulttuurin pääosaston tilaama ja viestinnän pääosaston koordinoima selvitys, Fieldwork, joulukuu 2017.

4. Urheilu voi olla erityisesti suunniteltua vammaisia henkilöitä varten tai mukautettua niin, että vammaiset henkilöt voivat harrastaa sitä riippumatta siitä, onko vamma fyysinen, älyllinen tai aisteihin liittyvä. Joissakin olosuhteissa tai joidenkin lajien yhteydessä vammaisille henkilöille tarkoitettua urheilua voivat samanaikaisesti harrastaa myös henkilöt, joilla ei ole vammoja, mikä korostaa urheilun osallistavuutta.
5. Laajalti tunnustetaan, että urheilulla on sosiaaliseen osallisuuteen liittyvää arvoa ja että se osaltaan edistää vähemmistöjen ja marginaaliryhmien integraatiota.
6. Suuret vammaisten henkilöiden urheilutapahtumat ovat saavuttaneet yhä enemmän suosiota. Tästä osoituksena ovat muun muassa viimeisimmät kesä- ja talviparalympialaiset, joiden televisioinnit saivat maailmanlaajuisesti mittavat katsojamäärät, sekä suurten kansainvälisten vammaisurheilutapahtumien järjestäminen jatkossakin.

KOROSTAVAT SEURAAVAA:

7. Vammaiset henkilöt ovat alttiimpia sosioekonomisille haittatekijöille, joita ovat köyhyys ja alhainen tulotaso, sosiaalinen eristäytyminen, syrjintä, rajallinen pääsy työmarkkinoille, rajalliset liikkumismahdollisuudet, heikommat koulutusmahdollisuudet sekä terveyteen kohdistuvat haitat. Nämä seikat heikentävät vammaisen henkilön mahdollisuuksia osallistua urheilutoimintaan.
8. Vammaiset henkilöt ovat urheilun yhteydessä saattaneet kohdata muun muassa seuraavia haasteita:
 - a) Vamma voi vakavuudestaan ja urheilulajista riippuen rajoittaa liikkuvuutta tai jopa aiheuttaa fyysistä kipua. Tämä muiden eri esteiden kanssa voi tuottaa kielteisen tai rajoittavan kokemuksen vammasta ja erityisesti heikentää luottamusta omaan kykyyn harrastaa liikuntaa.

- b) Vammaisliikunnan parissa työskentelevien henkilöiden, etenkin liikunnanopettajien, valmentajien ja muun henkilöstön erityisten vammaisuuteen liittyvien taitojen ja tietojen tarve.
 - c) Esteettömien urheiluinfrastruktuurien saatavuus urheiluvalmennusta tai urheilun seuraamista varten, urheilutilojen saatavuus vammaisten henkilöiden liikuntaa varten tai sellaisten urheilutapahtumien järjestäminen, joihin vammaiset henkilöt voivat osallistua.
 - d) Ylimääräiset kustannukset, jotka aiheutuvat sellaisten erityisten urheiluvälineiden tai tukipalvelujen hankinnasta, joita ilman liikunnan harrastaminen ei olisi mahdollista.
9. Osallistuminen liikuntaan olisi nähtävä sekä fyysisen aktiviteetin että sosiaalisiin aktiviteetteihin osallistumisen näkökulmasta. Niitä ovat esimerkiksi urheilutapahtumiin osallistuminen tai vapaaehtoistoiminta urheiluyhteisössä taikka toiminta urheiluseuran tai kannattajaklubin jäsenenä.
10. Osallistuminen urheilutoimintaan voi edistää vammaisten henkilöiden hyvinvointia sekä heidän fyysistä ja henkistä terveyttään ja parantaa samalla liikkuvuutta ja itsemääräämisoikeutta sekä edistää sosiaalista osallisuutta.
11. Liikunnan harrastaminen nuoresta iästä alkaen tuo lisähyötyä vammaisille henkilöille, sillä se vaikuttaa myönteisesti motoristen taitojen kehittymiseen, joka on keskeinen tekijä henkilön yleisen elämänlaadun parantamisessa.

12. Vammaisten henkilöiden huipputason urheilutapahtumien tai vammaisurheilijoiden suurempi medianäkyvyys voi innostaa sekä vammaisia henkilöitä että muita aloittamaan liikunnan harrastamisen. Jotta liikunta olisi vammaisille henkilöille houkuttelevampaa, olisi pyrittävä varmistamaan, että ruohonjuuritason urheilu saa riittävästi mediahuomiota, tämän kuitenkin vaikuttamatta tiedotusvälineiden vapauteen.
13. Apuvälineteknologia voi olla tärkeää autettaessa vammaisia henkilöitä osallistumaan urheilutoimintaan niin ruohonjuuri- kuin huipputasollakin. Sen laaja saatavuus ja hinta voivat olla vaikeita kysymyksiä.
14. Antidopingsääntöjen ja sopupelien torjuntaan tarkoitettujen sääntöjen täytäntöönpano ja noudattaminen sekä vammaisuuden tarkan määrittelyn ja apuvälineteknologian oikeudenmukaisen käytön varmistaminen ovat keskeisiä tekijöitä edistettäessä vammaisurheilun kestävää kehitystä.
15. Vapaaehtoistyö on olennainen edellytys kaikessa urheilutoiminnassa, myös vammaisurheilussa.
16. Sukupuolinäkökulma on tärkeää sisällyttää strategioihin ja politiikkoihin, joilla pyritään lisäämään vammaisten henkilöiden osallistumista urheilutoimintaan.
17. Urheilu voi antaa foorumin vammaisten ja muiden henkilöiden sosiaaliselle vuorovaikutukselle, mikä tekee urheilusta arvokkaan välineen edistettäessä osallisuutta ja keskinäistä ymmärrystä.

KEHOTTAVAT JÄSENVALTIOITA SUBSIDIARITEETTIPERIAATTEEN MUKAISESTI JA ASIANMUKAISILLA TASOILLA

18. Tukemaan perheenjäsenille, laillisille holhoojille, henkilökohtaisille avustajille, liikunnanopettajille, valmentajille, urheiluhenkilöstölle ja muille urheiluyhteisön asiaankuuluville toimijoille suunnattuja sosiaalisia tiedotus- ja koulutuskampanjoita avoimen ja myötämielisen suhtautumisen edistämiseksi vammaisten henkilöiden kohtaamisessa sekä asianmukaisen ymmärryksen edistämiseksi eduista, joita osallistuminen urheilutoimintaan tuo kaikille, myös vammaisille lapsille ja aikuisille. Tarvittaessa tarjoamaan apua vammaisten henkilöiden perheenjäsenille ja laillisille holhoojille, jotta vammaisten henkilöiden osallistumista urheilutoimintaan voitaisiin edistää.
19. Tukemaan liikunnanopettajien, valmentajien sekä muun urheiluhenkilöstön ja vapaaehtoisten täydennyskoulutusta riippumatta siitä, onko kyse vammaisten henkilöiden liikunnasta vai ei, tarjoamalla heille vaadittava tietous, erityiset taidot ja asianmukainen pätevyyden tunnustaminen, jotta he pystyisivät ottamaan vammaiset henkilöt mukaan erimuotoisiin liikunta- ja urheiluaktiviteetteihin. Tällaisissa koulutusohjelmissa olisi otettava huomioon sekä osallistumissuuntautuneiden että kilpailusuuntautuneiden henkilöiden tarpeet.
20. Toteuttamaan toimia, joilla varmistetaan sekä vammaisten että muiden henkilöiden mahdollisuudet käyttää urheilutiloja, muun muassa seurata urheilutapahtumia, harjoitella tai osallistua urheilutoimintaan. Toimenpiteisiin voi kuulua esteettömyysstandardien kehittäminen tai parantaminen urheilutiloissa, yksilöllisen inhimillisen tuen antaminen, varojen saataville saattaminen, kansallisen, alueellisen ja paikallisen tason urheilujärjestöjen tietoisuuden lisääminen EU:n rahoitusmahdollisuuksista tai toimet, joilla tarvittaessa helpotetaan vammaisurheilijoiden edustajien osallistumista urheilujärjestöjen asianomaisten elinten toimintaan.

21. Tarvittaessa edistämään kansallisissa koulujärjestelmissä osallistavia urheilu- ja liikuntaohjelmia vammaisten lasten tarpeiden tyydyttämiseksi, jotta kaikille lapsille voitaisiin tarjota yhtäläiset mahdollisuudet ja kannustaa heitä osallistumaan urheiluun liittyviin fyysisiin aktiviteetteihin ja kiinnostumaan urheilusta.
22. Käyttämään jäsenvaltioiden olemassa olevia yhteistyökanavia kokemuksen ja hyvien käytäntöjen vaihdon edistämiseksi, jotta vammaisten henkilöiden urheilumahdollisuuksia voitaisiin parantaa.
23. Tarkastelemaan huipputason urheilijoiden asiaa vammaisten henkilöiden yhtäläisten mahdollisuuksien ja syrjimättömyyden osalta ja edistämään tältä osin yhteistyötä ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa jäsenvaltioiden urheilusta vastaavien elinten kesken.

KEHOTTAVAT JÄSENVALTIOITA JA EUROOPAN KOMISSIOTA TOIMIVALTANSA PUITTEISSA

24. Harkitsemaan rahallisen tuen tarjoamista järjestöille, jotka edistävät erityisesti vammaisten henkilöiden urheilutoimintaa, sekä yleisjärjestöille, jotka järjestävät urheilutoimintaa vammaisille henkilöille, muun muassa jotta kyseiset urheiluyhteisöt voitaisiin saattaa lähemmäksi toisiaan.
25. Edistämään ja tukemaan tarvittaessa EU:n tasolla toimia, jotka liittyvät tilastojen säännölliseen keräämiseen sekä urheilua ja vammaisuutta koskevien indikaattorien kehittämiseen. Tällaisia indikaattoreita ovat esimerkiksi urheilua harrastavien määrät, harrastuksen esteet, urheiluseurojen jäseninä olevien vammaisten henkilöiden määrät sekä urheiluun kohdistuvan kiinnostuksen taso⁴.

⁴ YK:n vammaisyleissopimuksen 31 artiklan mukaisesti.

26. Harkitsemaan asiaankuuluvien asiantuntijaryhmien työssä toimia, jotka koskevat vammaisten henkilöiden täyttä ja tehokasta osallistumista urheilutoimintaan, mukaan lukien erityiset taidot ja koulutus, joita tarvitaan vammaisten henkilöiden valmentamisessa⁵.
27. Hyödyntämään Erasmus+-ohjelman urheilua koskevaa rahoitusta urheilun edistämiseksi vammaisten henkilöiden keskuudessa sekä hyvien käytäntöjen ja politiikkojen vaihtoa jäsenvaltioiden ja sidosryhmien kesken, Euroopan sosiaalirahastoja urheiluhenkilöstön ammatillista koulutusta tai urheilutoiminnan kautta tapahtuvaa osallistamista varten ja Euroopan aluekehitysrahastoja urheiluinfrastruktuurien esteettömyyden edistämiseksi sekä käyttämään tarvittaessa Horisontti Eurooppa -ohjelman kautta rahoitettujen hankkeiden tuloksia innovatiivisten ratkaisujen edistämiseksi, jotta vammaisia henkilöitä saataisiin mukaan urheilutoimintaan.
28. Tarvittaessa edistämään tällaisia rahoitusmahdollisuuksia ja rahoitettujen hankkeiden tuloksia vammaisten henkilöiden, urheilujärjestöjen ja muiden asiaankuuluvien hallitusten ulkopuolisten toimijoiden keskuudessa.
29. Lisäämään tietoisuutta myönteisistä tuloksista, joita vammaisille henkilöille tarkoitetun urheilun parissa tehdystä työstä on saatu, muun muassa myönteisestä vaikutuksesta, joka urheilulla on vammaisten henkilöiden sosiaaliseen osallisuuteen.

PYYTÄVÄT EUROOPAN KOMISSIOTA

30. Sisällyttämään urheilun edelleen keskeisiin tuleviin toimiin, joilla tuetaan tulevia vammaispolitiikkoja sen kokemuksen pohjalta, jota tähän mennessä on saatu Euroopan nykyisen vammaisstrategian täytäntöönpanosta.

⁵ YK:n vammaisyleissopimuksen 30 artiklan mukaisesti.

31. Kun työmarkkinaosapuolten kanssa keskustellaan urheiluun liittyvistä aiheista työmarkkinaosapuolten välisessä vuoropuhelussa EU:n tasolla, sisällyttämään keskusteluun EU:n politiikan ja toimenpiteet, jotka koskevat vammaisten henkilöiden tarpeita, ja edistämään vammaisten henkilöiden osallistumista heitä edustavien järjestöjen toimintaan⁶.
32. Käyttämään Euroopan Esteetön kaupunki -palkinnon tarjoaman tilaisuuden näkyvyyden antamiseksi kaupungeille, jotka parantavat urheilutilojen esteettömyyttä vammaisten henkilöiden kannalta, ja arvioimaan, kuinka eurooppalainen vammaiskortti voi edistää myös vammaisten henkilöiden pääsyä urheilutapahtumiin.
33. Valtavirtaistamaan vammaisten henkilöiden urheilu EU:n tasolla käsiteltävissä urheilua koskevissa kysymyksissä, jotka liittyvät muun muassa urheilijoiden kaksoisuraan tai terveyttä edistävään liikuntaan (HEPA)⁷.

KEHOTTAVAT URHEILUALAA

34. Edistämään tiiviissä yhteistyössä vammaisten henkilöiden ja heitä edustavien järjestöjen kanssa vammaisten henkilöiden osallistumista kaikille suunnattuun urheilutoimintaan kaikilla tasoilla⁸, sillä se auttaisi urheilua täyttämään menestyksellisesti sosiaalisen ja koulutuksellisen tehtävänsä.
35. Hyödyntämään olemassa olevia solidaarisuusmekanismeja erityisesti ammattilaisurheilun tasolla, jotta vammaisurheilua voitaisiin asianmukaisesti rahoittaa.

⁶ YK:n vammaisyleissopimuksen 4 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

⁷ <http://www.euro.who.int/en/health-topics/disease-prevention/physical-activity/activities/hepa-europe>

⁸ YK:n vammaisyleissopimuksen 30 artiklan 5 kohdan mukaisesti.

36. Omaksumaan osallistavan toimintamallin, kun suunnitellaan urheilukilpailujärjestelmiä tai edistetään urheilun harrastamista yleensä kannustamalla muun muassa järjestämään kilpailuja ja palkintoseremonioita vammaisille ja muille urheilijoille samaan aikaan ja samassa paikassa. Helpottamaan samassa hengessä vammaisten henkilöiden ottamista soveltuvin osin mukaan muiden kuin vammaisten henkilöiden harjoituksiin tai joukkueisiin.
37. Varmistamaan että harjoitus-, urheilu- ja vastaanottotilat ovat esteettömiä⁹ ja että vammaisten henkilöiden tarpeiden huomioon ottamiseksi järjestetään asianmukaiset majoitustilat¹⁰.
38. Lisäämään vammaisten henkilöiden tietoutta käytössä olevista heidän tarpeitaan vastaavista urheiluharrastus- ja harjoittelumahdollisuuksista.
39. Luomaan julkista tai yksityistä sektoria edustavien ja vammaisalalla toimivien asiaankuuluvien institutionaalisten toimijoiden kanssa kumppanuuksia, jotta vammaisten henkilöiden tarpeet ja intressit voitaisiin ymmärtää paremmin ja heitä voitaisiin kannustaa osallistumaan laajemmin urheiluohjelmiin¹¹.

⁹ YK:n vammaisyleissopimuksen 9 artiklan mukaisesti.

¹⁰ YK:n vammaisyleissopimuksen 5 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

¹¹ YK:n vammaisyleissopimuksen 4 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

Euroopan unionin neuvosto ja neuvostossa kokoontuneet jäsenvaltioiden hallitusten edustajat palauttavat mieleen seuraavaa:

1. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen¹² 165 artikla, jossa korostetaan urheilun yhteiskunnallista ja kasvatuksellista tehtävää.
2. Vammaisten henkilöiden oikeuksista tehty Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimus¹³, jonka osapuolena EU on ja jossa tunnustetaan muun muassa vammaisten henkilöiden oikeus osallistua yhdenvertaisesti kulttuurielämään, virkistys- ja vapaa-ajan toimintaan sekä urheilutoimintaan.
3. Euroopan komission tiedonanto "Euroopan vammaisstrategia 2010–2020: Uudistettu sitoutuminen esteettömään Eurooppaan", jossa urheilun osalta korostetaan tarvetta parantaa urheilutoiminnan saavutettavuutta sekä edistää osallistumista urheilutapahtumiin ja nimenomaan vammaisille henkilöille tarkoitettujen tapahtumien järjestämistä¹⁴.
4. Neuvoston päätelmät Euroopan vammaisstrategian 2010–2020 täytäntöönpanon tukemisesta¹⁵.
5. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1288/2013, annettu 11 päivänä joulukuuta 2013, unionin koulutus-, nuoriso- ja urheiluohjelman "Erasmus+" perustamisesta ja päätösten N:o 1719/2006/EY, 1720/2006/EY ja 1298/2008/EY kumoamisesta¹⁶.

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A12008E165>

¹³ <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>

¹⁴ Asiak. 16489/10 – KOM(2010) 636 lopullinen.

¹⁵ EUVL C 300, 11.10.2011, s. 1.

¹⁶ EUVL L 347, 20.12.2013, s. 50.

6. Neuvoston päätöslauselma Euroopan unionin urheilualan työsuunnitelmasta (2017–2020)¹⁷, jossa korostetaan erityisesti sosiaalista osallisuutta.
 7. Neuvoston päätelmät urheilun asemasta aktiivisen sosiaalisen osallisuuden lähteenä ja edistäjänä¹⁸.
 8. Neuvoston päätelmät urheilun vaikutuksesta EU:n talouteen ja erityisesti nuorisotyöttömyyden torjumiseen ja sosiaaliseen osallisuuteen¹⁹.
 9. Neuvoston päätelmät urheilusta sosiaalista osallisuutta edistävänä vapaaehtoistyön alana²⁰.
 10. Neuvoston päätelmät valmentajien roolista yhteiskunnassa²¹.
-

¹⁷ EUVL C 189, 15.6.2017, s. 5.

¹⁸ EUVL 2010/C 326/04.

¹⁹ EUVL C 32, 4.2.2014, s. 2.

²⁰ EUVL C 189, 15.6.2017, s. 40.

²¹ EUVL 2017/C 423/04.